

ترکیه باید اشتباه خود را اصلاح کند

جون مارشال اوانس، سفیر سابق آمریکا در ارمنستان با آن نظری که مبارزه بین ارمنستان و آذربایجان در واقع مبارزه بین روسیه و آمریکا می باشد، موافق نیست. سفیر سابق آمریکا در جریان سمیناری که از سوی بنیاد سیویلی تاس تحت عنوان «صد سوال، صد پاسخ» برگزار شده بود در این خصوص اعلام کرد.

سفیر: «بر حسب اطلاعاتی که در دسترس دارم همکاری بین سه کشور میانجی همانا آمریکا، فرانسه و روسیه همیشه خوب بوده و گاهی نیز عالی بوده است. و این همکاری ادامه دارد.» جون اوانس در رابطه با برسمیت شناختن نسل کشی ارمنی معتقد است، مهم نیست کدام کشور نسل کشی ارمنی را برسمیت خواهد شناخت، مهم آن است ترکیه آن را برسمیت بشناسد. «مهم آن است ترکیه بفهمد که با بخشی از مردم کشور خود برخورد خوبی نداشته است. مهم آن است که ترکیه اشتباه خود را بفهمد و آن را اصلاح کند.»

سفیر سابق همچنین اشاره کرد ترکیه روابط خوبی با آمریکا دارد. ترکیه یک کشور ۷۲ میلیون نفره است و برخلاف ارمنستان به لحاظ اقتصادی ثروتمند است «ولی اندازه نیست که تعیین کننده است. کوتوله هوشیار از غول خوابیده قوی تر است.»

سفیر در پاسخ به آن سوال که چرا وی را از سمت سفیر آمریکا در ارمنستان برکنار کردند گفت: «وقتی من سال ۲۰۰۵ در مورد تاریخ حقیقت را گفتیم می دانستم که آن عواقب منفی خواهد داشت ولی نمی دانستم که سرم را خواهند برید و کف دستم خواهند گذاشت. البته بلافاصله من را برکنار نکردند بلکه پس از ۱۸ ماه بوش انتصاب ادواری مقام سفیر آمریکا در ارمنستان را انجام داد و من این پست را ترک کردم. من اکنون حقوق بازنشستگی نیز دریافت می کنم.»

چند روز قبل در جریان بررسی ادواری که از سوی بنیاد سیویلی تاس سازمان یافته بود هانس یوهن شمید، سفیر آلمان در ارمنستان مشروعیت انتخابات سال ۹۶-۱۹۹۴ خصوصاً انتخابات پارلمانی ارمنستان را زیر سوال برده است.

سفیر سابق آمریکا در پاسخ به آن سوال که آیا وی با این ارزیابی موافق است گفته است: «من در این دوران در ارمنستان بسر نمی بردم. گزارش های ناظران بین المللی در این خصوص موجود هستند بنابراین مایل نیستم در تضاد با اظهارات سفیر آلمان ظاهر شوم.»

ماهنامه ارمنی - فارسی زبان

لوئیس

صاحب امتیاز ، مدیر مسئول و سردبیر

ادیک باغداساریان

نشانی نشریه : تهران صندوق پستی ۹۴۸۸-۱۵۸۷۵

پست الکترونیکی: louys_monthly@yahoo.com

نشانی اینترنت : www.louysonline.com

چاپ احسان- تهران خیابان انقلاب شماره ۱۱۴۸ کدپستی ۶۳۵۶۱-۱۳۱۵۷ تلفن ۶۶۴۹۵۷۶۱

۱۶ صفحه تکشماره ۵۰۰ تومان

اشتراک مجله: تکشماره ۵۰۰ تومان ایران یک سال ۶۰۰۰ تومان خارج ۵۰ دلار شماره حساب ۱۴۰۶۸۶۴۹۲ بانک تجارت شعبه مجیدیه سه راه آرامنه

- ♦ مقالات و دیدگاه های مندرج در ماهنامه «لوئیس» لزوماً بیانگر موضع مدیر مسئول و هیئت سردبیری نیست.
- ♦ مقالات ، عکس ها و مطالب رسیده باز گردانده نمی شود.
- ♦ نشریه در حک و اصلاح مقاله ها مجاز است.
- ♦ استفاده از مطالب «ماهنامه لوئیس» با ذکر ماخذ آزاد است.

در گذرگاه تاریخ

منبع : مجموعه اسناد تاریخی نژادکشی ارمنیان در امپراتوری عثمانی - ابروان ۱۹۹۱

گردآوری و ویرایش : پرفسور آکادمیسین م.گ. نرسیسیان

ترجمه : ادیک باغداساریان (ا.گرماتیک)

بخشی از گزارش

معاون کنسول روسیه در سامسون به سفیر نلیدوف در استامبول

تو کات: ۲۷ مارس ۱۸۹۷

بر پایه اطلاعاتی که موفق به گردآوری شده ام، اغتشاشات توکات روز جمعه ۱۷ ماه آغاز شده و از ساعت ۹ تا بعد از ساعت ۱۱ ادامه یافت...

در توکات ۹۸ نفر کشته شدند، از جمله دو زن و یک دختر و ۴۰ نفر نیز زخمی شدند. حمله کنندگان فریاد می زدند: "آنها را بزنید، اموال آنها به ما تعلق دارد!". ۱۸ دکان غارت و ۸۰ دکان نیز در هم شکسته شد. تعداد ۱۰۰ خانه افراد بی بضاعت واقع در منطقه دور افتاده شهر نیز چپاول شده است. ۳۳ نفر از ساکنان روستای چپرک (Cheprek) در نزدیکی شهر قربانی گردیده و دو کشیش و یک خدمه کلیسا نیز در جمع کشتگان قرار دارند.

در اینکینجیک (Inekinjik) ۱۲ نفر و در بیزری (Bizeri) نیز ۸ نفر بقتل رسیده اند تمام قربانیان این حوادث ارمنی بودند.

تمام این رویدادهای اسف انگیز در جوامع مسلمان تحرکاتی ایجاد کرده است زیرا اینها از سوی ثروتمندان و مراجع مذهبی مسلمان تحریک شده اند تا ارمنیان را بقتل برسانند که این خود باعث ترس و وحشت در میان ارمنیان منطقه گردیده است. بعد از جریانات سیواس و توکات، بر اساس اطلاعاتی که دریافت کرده ام، دکان های آن مناطق تا دو هفته بسته بودند و مسیحیان از ظاهر شدن در بازار وحشت دارند. بر اساس اطلاعاتی که قبل از آمدن من به توکات از سینوپ (Sinop) بدست آمده در آنجا نیز چنین حوادثی روی داده است. بر پایه گزارشهایی که به من رسیده، در آماسیا (Amasia)، رهبران و ملایان محلی روز چهارشنبه ۱۳ ماه برای تیز کردن چاقوها و خنجرها و غیره به بازار شهر آمده بودند و آشکارا اعلام کردند که این کارها را برای سلاخی ارمنیان انجام می دادند و بیگ های محلی نیز گفته اند که برخی به شش و برخی نیز به ده نفر از آدم کشان پناه داده اند بشرطی که غنایم چپاول شده را تقسیم کنند.

لیکن باید بگویم که به همت برخی مسلمانان دیگر تعداد زیادی از مسیحیان پناه داده شده و آنان از مرگ نجات یافته اند و اما یک دختر ۱۳ ساله مسلمان، در داخل دیوار آجری سوراخی تعبیه کرده بود تا ۱۵ نفر از همسایگان ارمنی از طریق آن بگریزند و سپس به کمک همان افراد این سوراخ را مجدداً بسته است، بدین ترتیب این تعداد افراد از مرگ حتمی نجات یافته اند.

لیکن در باره انگیزه های این حوادث اسفناک با عالیجناب موافقم منظور نظری بود که در باره گزارش شماره ۴۱ مورخ ۱۵ فوریه گذشته اظهار فرموده بودید. مسئله کرت (Crete) جنگ یونان باعث شعله ور شدن آتش تعصبات شدید گردیدند که خود اثر کمی روی این حوادث اخیر نداشته اند.

البته باید فعالیت های کمیته های حزب ترکان جوان را نیز به این عوامل افزود، زیرا اینان با کمیته های ارمنی همکاری می کنند و منافع مشترک دارند. آنها سراسر کشور را غرق در جرایم و مطبوعات ضد دولتی کرده اند و طرفداران زیادی در میان قشر کم سواد و متمول بدست آورده اند. قشر کم سواد مذهبی نیز به جمع آنها پیوسته است و با وعظ های خود باعث تحریک تعصبات مذهبی میان اقشار مردم شده اند. برخی از افراد گروه اول محرکان اصلی آشوب ها هستند و مقصران و مسئولان اصلی این جریانات محسوب می گردند....

زیمرمان

Բառս Թուրքիայում. PKK-ի ու

թուրքական բանակի կորուստները՝

30 հոգուց ավել

Թուրքիայի Չինված ուժերը լայնածավալ ռազմական գործողություններ են սկսել Իրաքի հետ սահմանին: «Այլ Ջազիրիայի» փոխանցմամբ, սահմանի մոտ տեղի ունեցած մարտերի հետևանքով 15 բուրդ ապստամբ է սպանվել: «Զրդստանի աշխատավորական կուսակցության» (PKK) անդամներին ուղղված հարվածներն ընթացել են ցամաքով և օդով: Բացի Թուրքիայի տարածքից, ռմբահարման են ենթարկվել նաև Հյուսիսայի Իրաքի մի շարք շրջաններ: Ըստ վերջին տվյալների, երեկվանից քրդերը գրոհներ են իրականացրել Հաքթարի նահանգում տեղակայված թուրքական հենակետերի վրա, ինչի արդյունքում 26 թուրք զինծառայող է սպանվել: PKK-ի այս գրոհը վերջին տարիներին ամենախոշորներից մեկն է:

Հիշեցնենք, որ «Զրդստանի աշխատավորական կուսակցությունը» (Partiya Karkerên Kurdistan կամ PKK) քրդական մարքսիստական-լենինիստական ուղղվածության կազմակերպություն է, որի նպատակն է զինված պայքարի միջոցով Թուրքիայի հարավ-արևելյան, Իրաքի հյուսիսային, Իրանի հյուսիս-արևմտյան և Սիրիայի հյուսիս-արևելյան տարածքների վրա Զրդստան անկախ պետության հիմնումը: Կազմակերպությունը հիմնադրվել է 1978 թվականին, Դիարբեքրում (Աղձնիք նահանգ)՝ Արդուլլահ Օջալանի (Ափո) կողմից, ով Լեռնային Գեղարքունիքի ազատագրական է կրում թուրքական Իմրալը կղզու բանտում:

Կազմակերպությունն ակտիվ ռազմական գործողություններն սկսել է 1984 թ.-ին: Թուրքական իշխանությունների դեմ մղվող շուրջ 30 տարվա պայքարի ընթացքում զոհվել է մոտ 45 հազար մարդ: PKK-ն ահաբեկչական կազմակերպությունների շարքին են դասում ԱՄՆ-ն, ԵՄ-ն, մի շարք այլ երկրներ

Այս համարում

Հայերեն բաժին

- 1- Իրանահայ համայնք.....1
- 2- Հայաստան.....1
- 3- Արեւմտյան Հայաստան.....3
- 4- Միջազգային.....5
- 5- Հասարակական..... 7
- 6- Մշակույթ 12
- 7- Խոհեր.....14

Պարսկերեն բաժին

- 1- Լուրեր, ...1
- 2- Ազդեցւան!!.....2
- 3- Գծանկարչություն.....4
- 4- Հայերեն-պարսկերեն առածանի.....4
- 5- հայոց կարոտը.....5

Շապկի առաջին էջում՝ Աղբամարի Աբ. Խաչ եկեղեցի

Վերջին էջում՝ Կարսի Բագմայր գյուղի Վանք.(10-13 դդ.)

Համար 166, Հոկտեմբեր 2011 թ.

No. 166, October 2011

ماهنامه لوئیس - شماره ۱۶۶ آبان ماه ۱۳۹۰

ԼՈՒՅՍ

Մշակութային և հասարակական ամսագիր

Արտոնատեր և գլխավոր խմբագիր՝

Էդ. Բաղդասարյան

ö áë ì ñ ò 1 5 8 7 5 - 9 4 8 8 Ā » Ñ ã ³ Ÿ - Æ ã ³ Ÿ

¾ ĩ İ ñ á Ÿ ³ Ÿ Ÿ ÷ á ë ì ³ louys_monthly@yahoo.com

Æ Ÿ ì » ñ Ÿ » ì ³ Ÿ Ÿ Ñ ³ ë ó » Ÿ ³ www.louysonline.com

LOUYS

Armenian Cultural and Social Monthly

License-holder and Editor-in-Chief

Ed. Baghdasarian

www.Edic-Baghdasarian.com

POBox 15875-9488 Tehran - Iran

E-mail : louys_monthly@yahoo.com

Internet : www.louysonline.com

Թերթի Գինը՝ Հատվածաճառ - 5000 ռիալ

Բաժանորդագրություն՝

Իրան- մեկ տարի՝ 60,000 ռիալ

Արտասահման՝ մեկ տարի՝ 50 ԱՄՆ դոլար

Հոդվածների հեղինակների կարծիքները կարող են

չհամընկնել խմբագրության տեսակետներին:

Արտատպության դեպքում հղումը «ԼՈՒՅՍ» - ին

պարտադիր է: